

การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย
อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

An Application of Kusalakammapha of Administrator in Nongtupthai
Sub-District Administrative Organization, Phanomphrai District,
Roi Et Province

ธวัชชัย วรรณวงศ์*

ผศ.ดร.ชาญชัย ฮวดศรี, ผศ.ดร.บุรินทร์ ภูสกุล, ดร.ปัญญา คล้ายเดช**

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย ๒) เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย และ ๓) เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากแบบสอบถาม จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ๓๗๙ คน ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๕ ท่าน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลที่รวบรวมมา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสถิติทดสอบค่าที่สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว กรณีพบความแตกต่างนำไปทดสอบรายคู่โดยใช้วิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) โดยประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และมีแนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัด

* นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

** อาจารย์ที่ปรึกษา

ร้อยเอ็ดที่สำคัญ คือกระตุ้นให้ผู้บริหารเห็นประโยชน์ของการรักษาศีลและโทษหรือผลที่จะตามของการไม่มีศีลทั้งทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีสติ คิดก่อนพูดและทำ คิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตนเองและสังคม การเน้นย้ำให้ผู้นำตระหนักว่าตนเองเป็นแบบอย่างให้กับคนในพื้นที่

คำสำคัญ: หลักกุศลกรรมมถ

Abstract

The objectives of this research were as follows to study and to compare An Application of Kusalakammamapatha of Administrator in Nongtupthai Sub-District Administrative Organization, Phanomphrai District, RoiEt Province along with opinion of the people, to study ways to enhance An Application of Kusalakammamapatha of Administrator in Nongtupthai Sub-District Administrative Organization, Phanomphrai District, Roi Et Province. This research was a Survey Research. The data were collected using questionnaire from 379 samples. At the same time 5 key informants were interviewed using In-depth interview. The collected data were analyzed using computer packaged program to find out percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test If differences were found, they were analyzed in pair using Least Significant Difference : LSD.

The results of the research were as follows In overall, opinion of the people toward An Application of Kusalakammamapatha of Administrator in Nongtupthai Sub-District Administrative Organization, Phanomphrai District, Roi Et Province was in high level (\bar{X} = 3.99). By In overall, people with different education level had different opinion toward An Application of Kusalakammamapatha of actions which is statistically significant at 0.05, which was along with specified hypothesis. Meanwhile, with different gender, age, occupation, and salary had no different opinion toward An Application of Kusalakammamapatha of actions which was not along with specified hypothesis. and The guideline An Application of Kusalakammamapatha of Administrator in Nongtupthai Sub-District Administrative Organization, Phanomphrai District, Roi Et Province were as follows: Urged the administrators to see the benefits of preserving Precepts, and punishment for the consequences of being baptized,

both direct and indirect, beside these, they should focus on consciousness, think before you speak and think of the consequences, both to themselves and society. They should emphasize that the leaders are recognized as a role models for people in the area.

Keyword; Kusalakammapha

๑. บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่างๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง ย่อมเป็นไปได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงาน เมื่อเป็นดังนี้ การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองต่อความต้องการของชุมชน จะได้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชนนั้นๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น^๑ โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหาร

ในการบริหารงานของคณะผู้บริหารนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จขององค์การนั้นๆ ทั้งนี้เพราะมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องทำการวางแผนสั่งการดูแลและควบคุมให้บุคลากรขององค์การสามารถปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จปัญหาที่เป็นที่สนใจของนักวิชาการและบุคคลทั่วไปอยู่ตรงที่ว่าผู้บริหารจะต้องทำอะไรหรือมีวิธีการนำอย่างไรจึงทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ตามเกิดความผูกพันกับงานแล้วทุ่มเทความสามารถและพยายามที่จะทำงานสำเร็จด้วยความเต็มใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ^๒ ฉะนั้น ผู้บริหารจึงควรที่จะมีทั้งความรู้ความสามารถคุณธรรมและจริยธรรมเป็นบุคคลที่สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนทั่วไปได้ปฏิบัติตาม โดยไม่เคลือบแคลงใจทั้งในด้านของการคิด การพูด และการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับหลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาคือหลักกุศลกรรมบถ ซึ่งหมายถึง ทางแห่งกุศลกรรม, ทางทำความดี, กรรมดีอันเป็นทางนำไปสู่ความเจริญหรือสุคติ

^๑ประธาน คงฤทธิศึกษากร, การปกครองท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๓๕), หน้า ๖.

^๒วิจารณ์ สารรัตน์, ภาวะผู้นำ : หลักการและทฤษฎี, (กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๓๙), หน้า ๕๓๓.

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการทำวิจัยเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักคุณสกรมมบดของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ว่าผู้บริหารมีการประยุกต์ใช้หลักคุณสกรมมบดมากน้อยเพียงใดและศึกษาวิธีการใช้คุณสกรมมบด มาช่วยส่งเสริมคุณธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักคุณสกรมมบดของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ดตามความคิดเห็นของประชาชน
๒. เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักคุณสกรมมบดของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน
๓. เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณสกรมมบดของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

๑. รูปแบบการวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักคุณสกรมมบดของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ
๒. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่ตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งหมดจำนวน ๗,๐๓๔ คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน (Taro Yamane)^๓ ซึ่งใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ .๐๕ และผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน ๕ ท่าน
๓. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิด และผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลโดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
๔. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยสถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ

^๓ สุวริย์ ศิริโกการภิรมย์, การวิจัยทางการศึกษา, (ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราชภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๙-๑๓๐.

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไปเมื่อพบว่ามีความแตกต่าง จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference: LSD.) การวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้กำหนดตามกรอบของการวิจัยจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มข้อมูลตามกรอบที่ได้ กำหนดเอาไว้ แล้วทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยจัดกลุ่มข้อมูล ตามลำดับความสำคัญของประเด็นการสัมภาษณ์ที่ กำหนดไว้ จากนั้น จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยการเขียน แบบพรรณนา

๔. สรุปผลการวิจัย

๑. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ๓๗๙ ราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕ มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๗ มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๘-๔๗ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๖ มีอาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๐ และมีรายได้/เดือน ๕,๐๐๑-๑๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕

๒. การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$) ในทุกด้านซึ่งสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้ ๑) ด้านเว้นจากปาณาติบาต ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านเว้นจากปาณาติบาตนั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ๒) ด้านเว้นจาก พิจารณาการประพฤติชั่วในแง่ศีลธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านละเว้นจากอกุศลกรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านละเว้นจากอกุศลกรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านละเว้นจากกาเมสุมิฉฉาจารย์นั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๓$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ๓) ด้านเว้นจากกาเมสุมิฉฉาจารย์ ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านละเว้นจากกาเมสุมิฉฉาจารย์นั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๘$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ๔) ด้านเว้นจากมุสาวาท ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านละเว้นจากกาเมสุมิฉฉาจารย์นั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$) เมื่อพิจารณา รายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ๕) ด้านเว้นจากปิสุณาวาจา ผลการวิจัย

พบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านละเว้นจากปิสุณาวาจานั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ๖) ด้านเว้นจากผรุสวาจา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านละเว้นจากปิสุณาวาจานั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๙$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ๗) ด้านเว้นจากสัมผัปลาปะ ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านละเว้นจากสัมผัปลาปะนั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ๘) ด้านอนภิขมา ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอนภิขมานั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ๙) ด้านอพยาบาล ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านอพยาบาลนั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ และ ๑๐) ด้านสัมมาทิฐิ ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสัมมาทิฐินั้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$) เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

๓. ผลการทดสอบสมมติฐาน ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้สัมภาษณ์ความคิดเห็นว่าการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถที่ว่าด้วยการประพฤติทั้งด้านกาย ด้านวาจา และด้านใจ มีความสำคัญอย่างมากต่อผู้นำ/ผู้บริหารในการบริหารองค์กร องค์กรที่มีผู้บริหารดี มีคุณธรรมจะเป็นแบบอย่างให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนในเขตพื้นที่ดูแลด้วย ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นว่าการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย มีการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถอยู่ในเกณฑ์ดีแม้ว่าจะไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ จุดบกพร่องอย่างหนึ่งของผู้บริหารส่วนตำบล คือ ด้าน

วาจา (ทำตามคำมั่นสัญญาไม่เต็มที่ ใช้คำพูดไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ ใช้คำศัพท์ไม่ถูกต้องกาลเทศะ) ด้านอนภิชฌา ด้วยกันทุกคนเพียงแต่จะมากน้อยต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่าเป็นตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์โดยตรง เพราะเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการสั่งซื้อสั่งจ้าง สั่งบรรจุและแต่งตั้งพนักงานส่วนตำบล และอื่นๆอีกมากมาย ส่วนแนวทางการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย คือ ผู้บริหารต้องหมั่นฝึกอบรมจิตใจตามครรลองของชาวพุทธ อีกทั้งการอาศัยหลักของศีล ๕ หลักธรรมมาภิบาลมาประยุกต์ใช้แล้วนำมาปฏิบัติจริงสร้างความศรัทธาต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนทั่วไป โดยถ้าผู้บริหารปฏิบัติอย่างจริงจังภาวะผู้นำจะเกิดมาเอง

๕. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จากผลการวิจัยผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

๑. ในการปกครอง ควรส่งเสริมผู้นำ/ผู้บริหาร ยึดเอาหลักคุณธรรมบถ ทั้งด้านกายกรรมด้านวจีกรรม และด้านมโนกรรม ไปใช้ในการปกครอง เพื่อให้ครองตน (ตัวผู้นำเอง) ให้อยู่ในความถูกต้อง ดีงาม ผลที่ตามมาคือสามารถครองใจคน ทั้งผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนในท้องถิ่นได้

๒. ควรประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถ ร่วมกับหลักธรรมอื่นๆ เช่น ศีล ๕ พรหมวิหาร ๔ ทิริ-โอดัปปะ เป็นต้น เพื่อเพิ่มประสิทธิผล

๓. ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักคุณธรรมบถ และหลักธรรมอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำ และเป็นข้อมูลในการค้นคว้าสำหรับผู้ที่สนใจต่อไป

๔. ควรปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนคนรุ่นใหม่มีสัมมาทิฐิที่ถูกต้อง เล็งเห็นประโยชน์ระยะยาวจากการนำหลักคุณธรรมบถ และหลักธรรมอื่นในพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะเกิดผลดีทั้งต่อตัวผู้ปฏิบัติเองและส่วนรวม

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ผลการศึกษาวิจัยพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดแล้ว และมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาให้ผู้นำมีคุณธรรมมากยิ่งขึ้นดังนี้

๑. กระตุ้นให้ผู้นำตระหนักว่า ตนคือแบบอย่างของผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชนในท้องถิ่น ควรทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี โดยยึดหลักคุณธรรมบถ เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน

๒. ชี้ให้ผู้นำเห็นผลดีของการนำหลักคุณธรรมบถ มายึดถือปฏิบัติ อย่างจริงจัง คือ ได้รับความรัก ความเคารพนับถือ ผู้คนคล้อยตามซึ่งจะเป็นผลดีในการทำงานต่อไป

๓. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เกิดธรรมะ ในท้องถิ่น เช่น อมรมพุทศาสนา การทำสมาธิฝึกสติคิดก่อนพูดและทำ อบรมหลักธรรมในการใช้ชีวิตประจำวัน เป็นต้น โดยมี เป้าหมายทั้งผู้นำและประชาชนในท้องถิ่น

๔. ควรมีผู้คอยสะกิดเตือนผู้นำเมื่อเห็นว่าผู้นำขาดสัมมาทิฐิ เช่นพระภิกษุหรือ ผู้ใหญ่ที่ได้รับความเคารพ

๓. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการประยุกต์ใช้ หลักกฤษฎกรรมบถของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองทัพไทย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด และมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

๑. ควรมีการศึกษาคุณธรรมของผู้นำ/ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนอง ทัพไทย อำเภอนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้หลักธรรมอื่นนอกจากหลักธรรมนี้ เช่น พรหมวิหาร ๔ ศีล ๕ อิทธิบาท ๔ เป็นต้น เพื่อเปรียบว่าผลการวิจัยเหมือนหรือแตกต่างจาก การวิจัยครั้งนี้

๒. ควรขยายขอบเขตของการวิจัยให้กว้างขึ้น จากเดิมศึกษาเฉพาะความ คิดเห็นของประชาชนในเขตตำบลหนองทัพไทย ขยายไปยังตำบลข้างเคียงหรือจังหวัดอื่นๆ ทั่วประเทศเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่กว้างขวางขึ้น

๔. ควรมีการเพิ่มเครื่องมือในการวิจัยให้กว้างมากขึ้น นอกเนื่องจากการเก็บ ข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เช่น การสังเกตพฤติกรรม เพื่อนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ผล ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือ :

ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒน บริหารศาสตร์, ๒๕๓๕.

วิโรจน์ สารรัตนะ. ภาวะผู้นำ : หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร : อักษราพิพัฒน์, ๒๕๓๙.

สุวริย์ ศิริโกการภิมย์. การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี : ฝ่ายเอกสารการพิมพ์ สถาบันราช ภัฏเทพสตรี, ๒๕๔๖.